

Bijlage bij registratienummer 2466797/2466804

Aanvullende aandachtspunten per thema

Water en Bodem

Wat vragen wij?

- Meer aandacht voor kwel in veenweidegebieden. We kunnen niet goed overzien of kwel voldoende aandacht krijgt in de Ontwerp-Nota Ruimte. Het is van belang voor het veenweidegebied boven de Oostelijke Vechtplassen. Daar werkt bijvoorbeeld de aanleg van waterinfiltratie averechts op de uitstoot van broeikasgassen, omdat deze verergert door de kwel. Het lijkt ons dat kwel in veenweidegebieden apart aandacht behoeft.
- Samenhangend watersysteem. Bijvoorbeeld voor de verdeling van zoetwater over Nederland, naar het noorden via de IJssel en het IJsselmeer en naar het westen via de grote rivieren. Noord-Holland is van beide stromen afhankelijk, elk voor een ander deel van de provincie. De nationale opgaven voor o.a. landbouw, natuur en drinkwater, die hiermee gemoeid zijn, vragen om Rijksinzet. In Centraal Holland worden goede stappen gezet om gezamenlijk met Rijk en regio de onderlinge afhankelijkheden en de gezamenlijke opgaven in beeld te brengen
- We waarderen en onderschrijven de expliciete uitspraken over piekbergingen bij het Amsterdam-Rijnkanaal en het Noordzeekanaal. Het uitbreiden van de spuicapaciteit van gemaal IJmuiden is daar een onlosmakelijk onderdeel van. Kan dit in de Nota Ruimte bevestigd worden?
- Er wordt verwezen naar de komende Deltabeslissingen, onder andere het Deltaprogramma Zoetwater. Dit sectorale advies kan grote impact hebben op het gebruik en de functie in bepaalde gebieden in Noord-Holland. Hoe worden deze adviezen vertaald in de Nota Ruimte?
- Op pag. 123 worden grondwaterbeschermingsregimes weergegeven, maar er staat geen enkele locatie in Noord-Holland aangegeven.
- Kaart met kleibodemdalingsgebieden mist.

Landbouw en natuur

Wat vragen wij?

- Meer richting te geven in de Nota Ruimte in de ontwikkeling van de landbouw in Noord-Holland op de langere termijn. Er is een perspectief nodig voor de landbouw, tuinbouw met het oog op de problematiek rondom zoetwaterbeschikbaarheid en verzilting, stikstof en de voedselzekerheid. Kijk hierbij naar de regionale functie in Noord-Holland op landelijke en Europese schaal. Dit betreft de zaadveredeling, de glastuinbouwlocaties en de sierteelt, maar ook de ruimte voor kringlooplandbouw.
- In de Ontwerp-Nota Ruimte worden de bestaande clusters voor glastuinbouw en sierteelt genoemd. Wij wijzen op onder meer pagina 128, waar het gaat om keuzes rond het clusteren van de glastuinbouw. Het ontbreekt echter aan een duidelijke toekomstvisie op deze sectoren; daar is grote behoefte aan.
- Slechts het belang van reststromen voor enkele landbouwsectoren wordt genoemd. Specifiek voor de Noord-Hollandse context is het ontbreken van Seedvalley noodzakelijk om te vermelden. De waarde en internationale betekenis van deze sector is uit strategisch oogpunt relevant. Van een andere orde is de vermelding van de visserij met een verwijzing naar de bouwsteenparagraaf over de Noordzee (8.4.5) waarin het belang van de visserij geheel ontbreekt. Wat is de visie van het Rijk op deze sectoren van voedselproductie in Noord-Holland?
- Het is lastig dat de kaart op pag. 78 niets over landbouw zegt, terwijl die integraal geacht wordt te zijn. Want (aanwijzing van nieuwe) waterbergingen gaat vrijwel altijd ten koste van landbouwgrond, maar in het hoofdstuk landbouw staat dat dit zoveel mogelijk moet worden voorkomen.
- Voor landbouw staat de opgave van het vinden van evenwicht met natuur centraal, met name in de gebieden met meervoudige opgaven. Verder staan er twee belangrijke instrumenten aangekondigd: de Waterkalender om inzicht te krijgen in de fasering van toekomstige zoetwaterbeschikbaarheid en een afwegingskader onttrekken landbouwgrond. Beide voor verdere uitwerking, waarbij voor de laatste de vraag rijst of de status beschermend zal zijn of uitsluitend zal leiden tot compenserende en/of mitigerende maatregelen.

- Veel van de opgaven landen op het eigendom van eigenaren/gebruikers, veelal agrariërs. Het realiseren van opgaven op het gebied van bodem en water betekenen verlies aan eigendoms- en gebruikswaarde. De Omgevingswet biedt mogelijkheden om dat verlies te compenseren door planschade te vergoeden. In de Ontwerp-Nota Ruimte wordt nu vooral uitgegaan van vrijwilligheid en (tijdelijke) subsidieregelingen om hierin te voorzien. Wees transparant in de mogelijkheden die de wetgeving hiervoor biedt en wees bereid om hiervoor te betalen. Als een grondeigenaar, zeker in het geval van een agrariër voldoende inkomen kan realiseren, is hij/zij eerder in staat om een transitie door te maken. Wij vragen het Rijk om meer experimenteertruimte in de Nota Ruimte op te nemen voor CO₂-reductie (de kost gaat voor de baat uit).
- Met de druk om ons landelijk gebied vragen we het Rijk om een instrumentarium om grondspeculatie te voorkomen, waarbij er een mogelijkheid komt om te sturen op het gebruik van de grond. Wat is de meervoudige blik van het Rijk op grondspeculatie en welk ruimtelijk beleid wordt hieraan gekoppeld?
- De CO₂ neerslag heeft impact op onze natuur. Hoe kijkt het Rijk aan tegen zonering of overgangszones. In de Ontwerp-Nota Ruimte staan geen grote extra ecologische hoofdverbindingen geagendeerd. Hoe wordt het principe van groenblauwe dooradering in de Nota Ruimte uitgewerkt en draagt het Rijk bij aan agrarisch natuurbeheer?
- Hoe beziet het Rijk de consequenties van verzilting voor functies en gebruik van natuurgebieden in Noord-Holland? We vinden deze ontwikkeling onderbelicht in de Ontwerp-Nota Ruimte. We willen graag het gesprek met de EU en het Rijk aangaan over het effect op te beschermen soorten in de toekomst. Consequentie op termijn is mogelijk een aanpassing van het natuurbeleid. Is het Rijk bereid deze verkenning met ons te doen?

Economie en energie

Wat vragen wij?

- Uitspraken over toekomstige economische clusters in relatie tot de toekomstige arbeidsmarkt worden gemist. In de Ontwerp-Nota Ruimte wordt geen koppeling gemaakt tussen de krappe arbeidsmarkt en economische sectoren waar veel arbeidsmigranten werkzaam zijn met een daaruit volgende vraag naar huisvesting en gebruik van sociale voorzieningen. Gaat het Rijk uitspraken doen over toekomstige economische clusters in relatie tot de toekomstige arbeidsmarkt?
- Wat is de kijk van het Rijk op de rollen en bevoegdheden van provincies rond de opgaven bij industrieterreinen van regionaal belang? In de Ontwerp-Nota Ruimte staat dat het Rijk de fysieke contouren en de milieucontouren van deze industrieclusters van rijkswege gaat vastleggen en per industriecluster hiervoor maatwerk nodig is. Onduidelijk is hoe de provincies hiermee om moeten gaan. De provincies zijn immers al in de geest van de Omgevingswet en het subsidiariteitsbeginsel bezig met de omzetting van de Industrieterreinen van regionaal belang (IRB's) naar geluidproductieplafonds (GPP's).
- Meer regie vanuit het Rijk bij de ruimtelijke inpassing van datacenters en zeekabels én het goed verdelen van de lusten en lasten van deze digitale infrastructuur over de verschillende provincies.
- Zowel in de Ontwerp-Nota Ruimte als voor Noord-Holland richten we ons op clustering van de datacenters. In Noord-Holland hebben we de gemeenten Amsterdam, Haarlemmermeer en Hollands Kroon aangewezen als datacenterclusters. De provincie staat wel groei toe op basis van de al gemaakte afspraken, maar staat geen nieuwe hyperscale vestigingen toe. We vragen deze term niet in de Nota Ruimte (legenda bij kaarten op blz. 23, 36, 81, 85 en 142) te gebruiken.
- Energieplanologie; wij vragen in de Nota Ruimte op te nemen dat de regionale overheden met een energietoets kunnen sturen op ontwikkelingen die van belang zijn voor het energiesysteem. Het is voor provincies en gemeenten essentieel om het juridisch instrumentarium voor energieplanologie beschikbaar te hebben.
- We verwachten een uitspraak en afweging in de volle breedte en in samenhang over Rijksinvesteringen in vitale energieinfrastructuur, sturing op datacenters en langetermijnbeleid waterveiligheid.
- Wij vragen het Rijk om voortvarend het PEH II op te stellen en nationaal beleid ontwikkelen voor het nationale elektriciteitsnet. We pleiten om hierbij als Rijk en regio nog nauwer samen te werken, met aandacht voor de samenhang tussen het nationale en regionale netwerk.

Wonen, werken en bereikbaarheid

Wat vragen wij?

- Op nationale schaalniveau vraagt de grote woningbouw echt nog iets van het mobiliteitssysteem. Het Rijk stelt een 'uitvoeringsstrategie langjarige infra en woningbouw' op. Met mogelijkheden om volgende investeringen in grootschalige infrastructuur te kunnen uitvoeren en bekostigen. Naast de gecombineerde woningbouw- en mobiliteitsmiddelen op gebiedsniveau is er ook een schaalessprong nodig op landelijk niveau om de ambities van het VISTA-model vorm te geven.
- Graag vragen wij hierbij aandacht voor de weerbaarheid en veerkracht van de mobiliteits(netwerken), in NHN zijn er bijvoorbeeld een aantal kritische locaties van nationaal belang (zoals Defensie in Den Helder, EHC Petten, Boekelermeer, Agriport en Seed Valley), die ten alle tijden bereikbaar moeten blijven ook in ontwrichtende omstandigheden. Om deze kwetsbaarheid te verminderen is het wenselijk om ook plannen te overwegen die de weerbaarheid/veerkracht van de netwerken vergroten.
- Hoe verhouden de kernbegrippen *nabijheid, structurerende benutting van bestaande en nieuwe infrastructuur en de kracht van vervoermodaliteiten maximaal benutten* zich tot de indeling van de VISTA-systematiek en de weerbaarheid vanuit Defensie-oogpunt? Wat ons betreft is een gesprek over de uitvoering en financiering in de NOVEX-gebieden en Noord-Holland Noord hierover noodzakelijk.
- Een nationale visie op het gebruik van hubs en snelle OV-verbindingen. De mismatch tussen auto-afhankelijke en autoluwe gebieden herkennen we en dit vraagt om een nationale visie op het gebruik van hubs en snelle OV-verbindingen als oplossing voor dit probleem.
- De toekomst van en de innovaties in de luchtvaart (Urban Air Mobility, eVTOLS etc) hebben impact op de ruimte in Nederland. Dat zien we onvoldoende terug. Dit vraagt om een 3D RO-planning. Hier vragen we nadrukkelijk aandacht voor in de Nota Ruimte.
- Zaanstad (nr 47): Voor 'regionaal grootschalige locatie' nr 47 geldt dat deze al onderdeel is van de 'grootschalige locatie Haven Stad & Achtersluispolder' en geldt dan dus niet ook als 'regionaal grootschalig'.
- Beverwijk (nr 58 en 59): De milieucontour van het Industrierrein van Provinciaal Belang schrijft voor dat bij een geplande ontwikkeling een zorgvuldige afweging gemaakt wordt over de verwachte kwaliteit van de leefomgeving en dat aangetoond moet worden dat er geen beperkingen optreden voor de bestaande milieugebruiksruimte voor bedrijven op het Industrierrein van Provinciaal Belang. Van de gemeentelijke plangebieden vallen enkel P0 en P1 van het Bazaarterrein en de noordoostelijke hoek van de Parallelweg buiten de bovengenoemde werkingsgebieden. Beide locaties vallen daarmee niet onder "regionaal grootschalig".
- Locatie Grote Buitendijk in Velsen ligt naast Velserbroek en vormt daarmee een geheel voor de regiokern IJmond. Graag locatie Grote Buitendijk opnemen in regiokern IJmond.
- Met betrekking tot het terughoudend zijn met buitendijks bouwen, verwijst de Ontwerp-Nota naar buitendijkse gebieden bij rivieren en het IJsselmeer. Wij missen hier de Noordzeekust.

Uitvoering

Wat vragen wij?

- Rekening houdend met de Omgevingswet vinden wij deel 3 vooral heel beschrijvend van aard, vanuit de theorie, de wet, etc. Er wordt weinig tot geen kleur bekend als het gaat om het 'hoe'. Daarbij worden andere uitgangspunten zoals '1-overheid', 'ja, mits' en 'integraal werken' als belangrijke pijlers voor de uitvoering gemist.
- De Omgevingswet schrijft voor dat moet worden aangegeven hoe rekening wordt gehouden met het voorzorgbeginsel. Hoe houdt het Rijk rekening met het voorzorgbeginsel, het beginsel van preventief handelen in deze Ontwerp-Nota Ruimte? Dit met het oog op de te maken ruimtelijke keuzes door het ruimtetekort in Noord-Holland en de nationale opgaven die hier moeten landen.
- In deel 3 wordt gesproken over een ontwikkelingsperspectief, gebiedsagenda's, het Ruimtelijk Arrangement en een uitvoeringsagenda van een NOVEX-gebied met daaraan gekoppeld een regionale investeringsagenda. Hoe verhouden deze instrumenten zich tot de kerninstrumenten van de Omgevingswet?
- De Ontwerp-Nota Ruimte gebruikt 3x zo veel termen gericht op het benutten dan termen gericht op beheren of beschermen van de fysieke leefomgeving. Slaat op basis

hiervan de balans door naar 'benutten' boven 'beschermen'? Hoe wordt er vanuit de inhoud gereageerd op de balans? Past dit beeld bij de opgaven die we hebben?

- De titel van paragraaf 13.3 doet vermoeden dat het over juridische instrumenten gaat. Zijn het juridische instrumenten omdat ze voortkomen uit de wet? Of zijn instrumenten juridisch van aard vanwege de doorwerking die ze hebben?
- Hoofdstuk 14.1 gaat over doorwerking, bijvoorbeeld d.m.v. instructieregels. Het overzicht van voorgenomen wijzigingen wordt nu niet gegeven, maar in de Uitvoeringsagenda Nota Ruimte. Deze is er nu nog niet. Oftewel de consequenties voor provincies zijn nog onvoldoende duidelijk. Wij vragen u hier meer inzicht in te geven.
- Duidelijkheid bieden over voorgenomen wijzigingen rond het inzetten van instructieregels.
- Meer aandacht voor uitvoerings- en gebiedsprogramma's en financieringsmogelijkheden.